

17. 10. 2023

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Povinnost moderace komentářů na sociálních sítích

Evropský soud pro lidská práva (dále jen „ESLP“ nebo „Soud“) recentním rozhodnutím ve věci Sanchez proti Francii (sp. zn. 45581/15) rozšířil svou již velmi bohatou rozhodovací praxi ve sporech souvisejících s ochranou svobody projevu. V rozsáhlém rozhodnutí se velký senát ESLP zabýval otázkami odpovědnosti provozovatelů profilů na sociálních sítích za zde publikované nenávistné komentáře ostatních uživatelů; s ohledem na strmý vzestup četnosti nenávistných projevů na sociálních sítích v souvislosti s ruskou agresí na Ukrajině se tak Soudem projednávaná problematika jeví více než aktuální.

Uživatelé sociálních sítí by však měli zpozornět; níže rozebírané rozhodnutí ESLP s sebou totiž přináší velmi významné rozšíření okruhu osob, u kterých lze vyvozovat dokonce trestní odpovědnost za projevy třetích osob v rámci jejich uživatelských profilů, a to nejen v případě politických představitelů, ale potenciálně i „běžných“ uživatelů.

Skutkové okolnosti případu

Stěžovatelem ve věci byl Julien Sanchez, politik krajně pravicové strany, kandidující v roce 2011 do francouzského Parlamentu. Ten na svém veřejně přístupném facebookovém profilu, který osobně spravoval, zveřejnil zprávu o jednom ze svých politických oponentů. Obsah samotného příspěvku, který mohli komentovat pouze přátelé politika, nebyl pobuřující ani nenávistný.

Pod příspěvkem se zanedlouho objevilo několik komentářů od dvou uživatelů, které se osobně dotkly partnerky politického protivníka majitele profilu a vyjadřovaly zděšení nad přítomností muslimů ve Francii. Následujícího dne bylo ze strany partnerky podáno trestní oznámení, a to jak na oba autory komentářů, tak na autora původního příspěvku, Julienu Sancheze. Francouzské soudy ve všech instancích uznaly všechny tři z obviněných vinnými ze spáchání trestného činu podněcování k nenávisti vůči skupině obyvatel z důvodu jejich náboženského vyznání.

Ve vztahu k Julienu Sanchezovi soudy dovodily, že vytvořením veřejné politické stránky a vložení příspěvku jmenovaný z vlastní iniciativy vytvořil prostředí pro výměnu názorů a současně rezignoval na moderaci tohoto prostředí, když neprodleně nezakročil proti nenávistným komentářům a nezastavil jejich šíření. Stěžovatel napadl všechna rozhodnutí francouzských soudů u ESLP s poukazem na údajné porušení jeho práva na svobodu projevu dle čl. 10 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „**Úmluva**“).

Právní posouzení ESLP

Soud musel rozhodnout, zda vyvození trestní odpovědnosti žalobce za shora popsaného stavu představuje porušení jeho práva na svobodu projevu, a pokud ano, zda je toto porušení legální, zda slouží legitimnímu cíli a zda je nezbytné v demokratické společnosti.

ESLP předně označil za nesporné, že trestní postih žalobce s ohledem na povahu přičítaného trestného činu přímo koliduje s jeho právem na svobodu projevu. Co do zákonnosti takového zásahu soud odkázal na francouzskou vnitrostátní úpravu, z níž byla dovozena odpovědnost stěžovatele^[1], a

jejíž aplikace byla v očích Soudu v napadených rozhodnutích řádně vymezena i odůvodněna.

Pokud jde o posouzení legitimacy zásahu, Soud s odkazy na svá předchozí rozhodnutí dovedl, že ochrana práv a dobré pověsti jiných osob jednoznačně představuje legitimní cíl k omezení základního práva na svobodu projevu.[2] Rozhodnutí současně poukazuje na postavení žalobce coby politika, nadto politika aktivního, ucházejícího se o veřejnou funkci; zejména politici mají podle Soudu povinnost nepodněcovat k nenávisti a dbát na striktní dodržování zákazu všech forem diskriminace.[3]

I při posuzování nezbytnosti zásahu ESLP stavěl na své předchozí rozhodovací praxi[4] a pozitivní závěr o nezbytnosti zásahu dovedl na základě čtyř základních kritérií, a sice:

- i. **kontextu komentářů**, kdy šlo o *zjevně nezákonné* projevy na adresu muslimské menšiny, nadto na profilu politika v průběhu volební kampaně, s čímž se pojí větší riziko rozšiřování xenofobních projevů;
- ii. **opatření, která stěžovatel použil, aby zabránil nenávistným komentářům nebo je odstranil**, kdy si stěžovatel musel být z povahy věci vědom, že zveřejněním příspěvku o politickém oponentovi na svém veřejném profilu může rozpoutat debatu, tuto debatu však dále vůbec nemoderoval a komentáře sám nesmazal, byť si byl zjevně vědom jejich nezákonnosti[5];
- iii. **odpovědnost skutečných autorů komentářů**, kdy stěžovatel nebyl postižen místo původních příspěvkatelů, ale vedle nich a na základě odlišného režimu odpovědnosti (autoři přímo za nenávistné projevy, stěžovatel za nesplnění povinností „producenta“ ve smyslu francouzské právní úpravy);
- iv. **důsledky vnitrostátního řízení pro stěžovatele**, kterému byla uložena toliko mírná peněžité sankce ve výši 4 000 EUR.

Dopady rozhodnutí

ESLP v konečném důsledku neshledal v postupu francouzských soudů porušení práva dle čl. 10 Úmluvy, čímž oproti své dosavadní rozhodovací praxi výrazně rozšířil odpovědnost „zprostředkovatelů“ za projevy třetích osob na internetu. Rozhodnutí tedy implikuje scénář, ve kterém může každý uživatel sociálních sítí, samozřejmě v závislosti na jeho politickém postavení a dalších okolnostech, nést odpovědnost za komentáře zveřejněné v rámci jeho profilu.

S ohledem na neurčitost a obecnost některých z pasáží rozhodnutí však lze polemizovat s tím, jak jsou takto nastavená „pravidla“ předvídatelná nejen pro politické aktéry na sociálních sítí, ale i jejich „běžné“ uživatele, tím spíše, když Soud posvětil uplatnění prostředků trestněprávní represe.

Pro uživatele sociálních sítí může být zejména špatně uchopitelný pojem *zjevné nezákonnosti*, do které Soud v projednávaném případě zahrnul i komentáře „hraniční“, které neobsahovaly např. přímé výzvy k násilí nebo k diskriminaci[6]; obáváme se, že pro laiky mohou být tyto nuance, často závislé na znalosti místních poměrů a ostatních relevantních okolností (jako v projednávaném případě probíhající volební kampaně), obtížně rozeznatelné.

Dalším důležitým aspektem je časový rámec nutný k odstranění nezákonného obsahu, k čemuž Soud určil toliko to, že nelze požadovat odstranění obsahu dříve než po 24 hodinách od zveřejnění, přesnou hranici však nestanovil. Povinnost promptně korigovat obsah vkládaný ze strany třetích osob však může být problematický, resp. značně časově nákladný zejména u profilů s větším počtem přátel/sledujících, u jejichž příspěvků se mohou rychle objevit desítky až stovky nových komentářů denně.

Na druhé straně se v projednávaném případě jednalo o facebookový profil s 1 800 přáteli, tedy ne

zcela rozsáhlou veřejnou platformu. Byť je Soudem na několika místech v rozhodnutí akcentována politická funkce stěžovatele a vedená volební kampaň, lze se domnívat, že potenciál šířit xenofobní projevy je násobně větší v případě jiných uživatelů, nepolitiků, kteří se těší vyšší návštěvnosti svých profilů.

Nejen pro politiky, ale i pro ostatní uživatele sociálních sítí, by tak mělo být rozhodnutí Sanchez proti Francii přinejmenším varováním, aby obsah na svých profilech aktivně monitorovali a moderovali.

Mgr. Marek Lukáš,
advokátní koncipient

Barbora Matušová,
právní asistentka

**sokol
novák
tdpa**

Sokol, Novák, Trojan, Doleček a partneři, advokátní kancelář s.r.o.

Na strži 2102/61a
140 00 Praha 4

Tel.: +420 270 005 533
e-mail: info@sntd.cz

[1] § 93 odst. 3 francouzského zákona č. 82-652, který (zjednodušeně řečeno) v případě „producentů“ elektronického obsahu vytváří koncept tzv. sdílené odpovědnosti, který umožňuje postihovat tyto producenty stejným způsobem, jako vlastní pachatele deliktu.

[2] rozhodnutí ESLP ve věci Pernicek proti Švýcarsku ze dne 15. 10. 2015, sp. zn. 27510/08

[3] rozhodnutí ESLP ve věci Féret proti Belgii ze dne 16. 7. 2009, sp. zn. 15615/07

[4] rozhodnutí ESLP ve věci Delfi AS proti Estonsku ze dne 10. 10. 2013, sp. zn. 64569/09

[5] Stěžovatel tři dny po publikaci původního příspěvku zveřejnil na své stránce výzvu, aby všichni komentující byli opatrní s obsahem jejich komentářů.

[6] Příspěvky obsahovaly pasáže jako: „[...] chce proměnit Nimes v Alžírsko, není zde ulice bez kebab stánku a mešity, drogoví dealeri a prostitutky vládnou ulicím“ „Sisha bary v celém centru a zahalené ženy... Podívejte se, co se stalo s Nimes, tzv. římským městem... UMP [politická strana] jsou spojenci muslimů.“ „Obchod s drogami řízený muslimy probíhá už léta.“

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)